

ВІДГУК

офіційного опонента – Заслуженого юриста України, доктора юридичних наук, професора Сербина Руслана Андрійовича на дисертацію Ноцик Андрія Ігоровича на тему: «Адміністративно-правові засади організації та функціонування об'єднаної територіальної громади», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

1. Ступінь актуальності обраної теми

Проблема ефективного функціонування територіальних громад в Україні залишається однією з найважливіших у контексті адміністративно-територіальної реформи, що здійснюється у державі. Ключовим завданням реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні є створення самодостатніх, ефективних та спроможних громад, які здатні забезпечити належний рівень публічних послуг та сприяти сталому розвитку регіонів. Проте, на практиці, багато громад стикаються з низкою проблем, що пов'язані з обмеженим доступом до фінансових ресурсів, недостатньою професійною підготовкою місцевих кадрів, а також недостатньо ефективним управлінням активами громади.

Дослідження новітніх аспектів діяльності територіальних громад є важливим з кількох причин. По-перше, це дає можливість виявити основні перешкоди на шляху до реалізації їхніх завдань, а також сформулювати конкретні шляхи вдосконалення нормативно-правового регулювання у цій сфері. По-друге, такий аналіз допомагає визначити ефективні механізми взаємодії між різними рівнями влади в процесі управління громадами, що є особливо актуальним у контексті децентралізації та збільшення повноважень місцевого самоврядування.

Загалом, новітнє дослідження Ноцик Андрія Ігоровича на тему: «Адміністративно-правові засади організації та функціонування об'єднаної територіальної громади» сприяє вирішенню проблем, пов'язаних із забезпеченням прозорості та підзвітності органів місцевого самоврядування перед громадянами, що є теоретичною основою для розробки стратегій сталого розвитку громад, які враховуватимуть специфіку різних регіонів України,

забезпечуючи рівномірний розподіл ресурсів та підвищення якості життя населення.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна

Дисертаційна робота вирізняється системним підходом до досліджуваного об'єкта, її структура складається з вступу, трьох розділів, висновків, а також списку використаних джерел та додатків. Така побудова повністю відповідає меті та завданням дослідження, що дає можливість послідовно розглядати всі визначені автором питання. Переконливість наукових положень, викладених у дисертації, підтверджується глибоким аналізом наявних джерел у сфері права та методології.

Слід підкреслити обґрунтованість висновків, зроблених автором, які базуються на використанні цілого комплексу наукових методів і підходів. Достовірність і теоретична обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у роботі, забезпечується чітко визначеною метою, завданнями дослідження та логічною побудовою матеріалу.

Мета роботи полягала в тому, щоб на основі комплексного аналізу законодавства, позицій вчених та практики функціонування органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, визначити адміністративно-правові засади організації та функціонування об'єднаної територіальної громади, з формуванням напрямків забезпечення їх ефективності, ідентифікації проблемних аспектів правового регулювання та розробки рекомендацій для подальшого розвитку права на місцеве самоврядування. Виходячи з аналізу основної частини дисертації, мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Структура дисертаційної роботи дозволила автору повно охопити предмет дисертаційного дослідження.

Емпіричну базу дисертації становлять узагальнення практики органів виконавчої влади (Міністерства розвитку громад та територій України, місцевих державних адміністрацій, інших органів виконавчої влади) та місцевого самоврядування, громадських організацій та міжнародних інституцій у сфері забезпечення права на місцеве самоврядування в Україні.

Джерельна база дослідження викликає позитивні враження, особливо варто відзначити широкий спектр використаних літературних джерел, зокрема нових наукових досліджень, що свідчить про ретельне опрацювання проблеми, високий рівень наукової підготовки автора та його зрілість як дослідника.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації, проаналізовано її взаємозв'язок з науковими програмами, планами, темами та грантами, окреслено мету і завдання дослідження, визначено об'єкт та предмет наукового аналізу, описано методологічні підходи, висвітлено наукову новизну та практичне значення здобутих результатів, представлено інформацію щодо апробації матеріалів дослідження, структури та обсягу роботи.

Розділ 1 «Теоретико-правові засади організації та функціонування добровільного об'єднання територіальних громад» має чотири підрозділи, у яких визначено сутність, статус та принципи діяльності добровільного об'єднання територіальних громад.

Розділ 2 «Порядок створення та організації діяльності добровільно об'єднаної територіальної громади» має три підрозділи, у яких розкрито особливості публічних адміністративних процедур щодо функціонування об'єднання територіальних громад.

Розділ 3 «Особливості функціонування добровільно об'єднаної територіальної громади» має два підрозділи у яких виділено новітні питання організації та функціонування добровільно об'єднаної територіальної громади в Україні.

Завершується робота досить розгорнутими висновками, у яких на основі комплексного аналізу законодавства, позицій вчених та практики функціонування органів виконавчої влади та місцевого самоврядування,

визначено адміністративно-правові засади організації та функціонування об'єднаної територіальної громади, сформовано напрямки забезпеченням їх ефективності, ідентифікації проблемних аспектів правового регулювання та розроблено рекомендацій для подальшого розвитку права на місцеве самоврядування.

3. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Враховуючи ключові досягнення даного дисертаційного дослідження, слід зазначити, що за характером і змістом розкритих питань, робота є новітнім комплексним дослідженням в Україні, у якому визначено адміністративно-правові засади організації та функціонування об'єднаної територіальної громади, в результаті чого сформовано проблемні аспекти правового регулювання, запропоновано низку новітніх наукових та практичних висновків та пропозицій щодо реалізації влади та забезпечення публічних інтересів на місцевому рівні.

Аналіз наукового дослідження дає підстави стверджувати, що основні положення та висновки, винесені автором на захист, мають значний ступінь наукової новизни. Дисертаційне дослідження включає обґрунтовані та концептуальні наукові висновки, які або доповнюють існуючі наукові позиції, або пропонують нові підходи до вирішення проблем, пов'язаних з організацією та функціонуванням добровільно об'єднаних територіальних громад в Україні. Елементи наукової новизни сформульовані чітко, їх кількість та відповідність кваліфікаційним вимогам відповідають нормативним стандартам.

4. Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що науково-теоретичні положення, висновки та практичні рекомендації, які були зазначені у роботі, впроваджені, та можуть бути використані в наступних сферах:

– науково-дослідній роботі – положення та рекомендації спрямовані на розвиток теорії адміністративного права в аспекті механізмів реалізації права на місцеве самоврядування;

– законотворчій сфері – практичні пропозиції спрямовані на розвиток адміністративного законодавства щодо діяльності об'єднаних територіальних громад в Україні;

– освітньому процесі – під час готування та ведення лекцій, навчальних семінарів та практичних занять для здобувачів вищої освіти навчальної дисципліни «Актуальні проблеми теорії адміністративного права», при підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, а також у контексті інших суміжних дисциплін.

Отже, дисертаційна робота має високу практичну цінність, та є частиною загальної концепції ефективної та сталої організації та функціонування добровільно об'єднаної територіальної громади в Україні.

5. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації

Основні положення та результати дисертації висвітлено у 7 наукових статтях, а також у 3 тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: «Науково-практичні засади розвитку юридичної науки на сучасному етапі державотворення» (м. Київ, 15–16 лютого 2023 р.), «Пріоритетні напрями розвитку юридичної науки в умовах» (м. Київ, 13–14 березня 2023 р.), «Реформування українського законодавства: проблемні питання та шляхи їх вирішення» (м. Київ, 07–08 лютого 2024 р.).

Представлення результатів наукової роботи Ноцик Андрія Ігоровича на тему: «Адміністративно-правові засади організації та функціонування об'єднаної територіальної громади» є цілком достатнім. Кількість та якість публікацій, їх обсяг, а також повнота розкриття наукових положень і змісту дисертації повністю відповідають вимогам, встановленим Міністерством освіти

і науки України. Усі зазначені публікації всебічно висвітлюють ключові наукові положення дисертації.

Науково-практичні конференції, на яких здійснювалась апробація дисертаційного дослідження, а також характер статей дисертанта, що відображають основні положення та результати дослідження, переконливо свідчать про належний рівень апробації дисертації, яка є самостійним науковим дослідженням, що має завершений характер.

Ознайомлення з текстом дисертації дозволяє зробити висновок, що її структура та зміст повністю відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. У тексті роботи чітко відображені основні наукові положення, зміст, результати та висновки проведеного дослідження.

6. Питання для дискусійного обговорення та недоліки дисертаційної роботи щодо її змісту та оформлення

У роботі залишаються окремі аспекти, які потребують подальшого обговорення та деталізації, як з точки зору змісту, так і оформлення, зокрема:

1. У роботі використано різні за відтворенням, однак, однакові за змістом поняття – добровільно об'єднані територіальні громади, об'єднання територіальних громади, територіальні громади, що потребує відповідного редакційного коректування.

2. Обґрунтування теми дослідження у переважній більшості акцентує увагу на повномасштабну війну. Безумовно, це найбільш пріоритетне питання в нашій країні, однак, тема дослідження стосується питань децентралізації, а не національної безпеки.

3. У дисертації відсутній окремий підрозділ щодо аналізу міжнародних засад реалізації права на місцеве самоврядування, що значно розширив би межі наукового пошуку.

4. У підрозділі 3.2 автором запропоновано формування нової моделі стратегічного управління фінансами, що є напрямком удосконалення бюджетного законодавства, а не адміністративно-правового регулювання

організації та функціонування добровільно об'єднаної територіальної громади в Україні.

5. Також у підрозділі 3.2 виділено забезпечення принципу субсидіарності. Хоча забезпечення принципу субсидіарності є важливим напрямком удосконалення адміністративно-правового регулювання, існує ризик, що при відсутності належного контролю, делегування повноважень може призвести до нерівномірного розвитку територіальних громад. Здобувачу потрібно було більш чітко визначити механізми забезпечення балансу між автономією місцевих органів влади та відповідальністю центральної влади. Окрім цього, слід було б врахувати можливість виникнення конфліктів інтересів між різними рівнями влади, що потребує додаткових запобіжних заходів.

Разом з тим, ці зауваження, переважно рекомендаційного характеру, жодним чином не знижують загальну позитивну оцінку якості виконаної роботи.

7. Загальні висновки

Теоретичні висновки та наукові положення, які містяться в дисертаційній роботі Ноцик Андрія Ігоровича на тему «Адміністративно-правові засади організації та функціонування об'єднаної територіальної громади», демонструють внутрішню узгодженість та відображають значний особистий внесок автора у розвиток юридичної науки. Обґрунтований і системний підхід до аналізу проблем, актуальність обраної тематики, зважене поєднання теоретичних аспектів та практичних прикладів, чіткість і ясність викладу, а також обґрунтованість наукових висновків свідчать про високий науковий рівень проведеного дослідження та його значну практичну цінність.

Автореферат дисертації повністю відображає зміст роботи, охоплюючи ключові наукові положення та результати дослідження. Актуальність обраної теми, рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота висвітлення в опублікованих роботах цілком відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України.

Основні висновки та наукові положення роботи сформульовані автором на основі власних досліджень та практичного досвіду. Матеріал дослідження представлено комплексно, логічно послідовно та системно, що дозволило автору повністю розкрити зміст обраної теми та успішно вирішити поставлені завдання. Автор дотримався всіх норм законодавства щодо авторського права та надав достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методи досліджень і джерела інформації.

Отже, дисертаційне дослідження Ноцик Андрія Ігоровича на тему «Адміністративно-правові засади організації та функціонування об'єднаної територіальної громади» виконане на належному науково-теоретичному рівні, є актуальною науковою працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані висновки, які вирішують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для науки, та відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, що пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, заслуговує на високу оцінку, а дисертант – Ноцик Андрій Ігорович заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

Заслужений юрист України,

доктор юридичних наук, професор,

проректор Львівського державного

університету внутрішніх справ

Руслан СЕРБИН